

Retouradres: Postbus 9100, 2300 PC Leiden

Aan de leden van de gemeenteraad van Leiden

Gemeente Leiden
Bezoekadres Stadskantoor
Bargelaan 190
Postadres Postbus 9100
2300 PC Leiden
Telefoon 14071
E-Mail m.van.den.hoonaard@leiden.nl
Website www.leiden.nl/gemeente

Datum 31 maart 2022
Ons kenmerk Z/22/3369219
Onderwerp Reactie college op aanbevelingen in rapport
Rekenkamercommissie 'Jeugdhulp zonder verwijzing'

Contactpersoon M. van den Hoonaard
Doorkiesnummer 0634204874

Z27296790A7

Geachte leden van de raad,

Op 15 februari jl. is het [rekenkamerrapport 'Inzicht in de jeugdzorg? Onderzoek naar de cijfers achter de jeugdhulp zonder verwijzing.'](#) aangeboden aan de gemeenteraden en colleges van Leiderdorp en Leiden. We hebben met veel interesse kennisgenomen van het rapport. De Rekenkamercommissie heeft naast haar conclusies ook aanbevelingen voor uw raad en ons college geformuleerd. In deze brief reageren wij op de aanbevelingen die de Rekenkamercommissie voor ons college heeft geformuleerd.

Vooraf

We herkennen ons in de constatering van de Rekenkamercommissie dat 'de jeugdzorg in het hele land in zwaar weer terecht is gekomen' en dat dit ook geldt voor de gemeente Leiden. Het rapport schetst een herkenbaar beeld van de situatie binnen het jeugddomein zoals het was ten tijde van het onderzoek. In 2021 is naar aanleiding van een arbitragezaak tussen de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en het Rijk door een objectieve Commissie van Wijzen bepaald dat het Rijk de gemeenten structureel te weinig middelen biedt om de jeugdhulptaken, die hen vanuit de Jeugdwet zijn toebedeeld, effectief te kunnen uitvoeren. De VNG is momenteel in gesprek met het Rijk om een voorgenomen bezuiniging van het nieuwe kabinet achterwege te laten zodat bij de gemeenten meer ruimte ontstaat om de beoogde transformatie van de jeugdhulp tot stand te brengen.

In 2021 is een nieuwe organisatie voor de toegang tot jeugdhulp ingericht op basis van een aanbesteding die eind 2020 is afgerond. Het jaar 2021 stond in het teken van opbouwen van de nieuwe organisatie Stichting Jeugdteams Leidse Regio (hierna: Jeugdteams) en het inrichten van de nieuwe werkwijze die volgt uit de opdracht die gemeenten hebben geformuleerd.

Zoals in het rapport ook beschreven is, heeft de informatievergaring voor dit onderzoek gelopen tot november 2021. Een aantal belangrijke ontwikkelingen en stukken zijn in dit onderzoek niet meegenomen. Onder andere gaat het dan om:

- De definitieve opdrachtbeschrijving voor de Jeugdteams (RV 19.0158);

- Het addendum m.b.t. monitoring en sturing behorende bij het contract met Jeugdteams;
- Regionale werkafspraken over kaders voor monitoring en sturing m.b.t. de specialistische jeugdhulp;
- De nieuwe inkoop van specialistische jeugdhulp in de Leidse Regio gebaseerd op 7 segmenten waarvoor de Jeugdteams een rol spelen in de Toegang (RV 19.0089);
- De nieuwe governancestructuur van gespecialiseerde jeugdhulp per 1 januari 2022.

Het college constateert op basis van deze ontwikkelingen dat het beleid inmiddels al meer in lijn is met de aanbevelingen van de Rekenkamercommissie aan het college. Hieronder geven we per aanbeveling aan hoe wij reeds uitvoering geven aan, of hoe wij de komende periode navolging gaan geven aan de aanbeveling.

Aanbeveling 1: Gebruik de uitkomsten van het voorliggend onderzoek

De Rekenkamercommissie adviseert de uitkomsten van het voorliggend onderzoek te gebruiken bij het uitwerken van de vraag welke gegevens nodig zijn om het ingezette beleid en ontwikkelingen te kunnen monitoren en bij te stellen.

Reactie: De afspraken tussen de gemeente Leiden en de Jeugdteams over monitoring en sturing op de te realiseren doelstelling zijn in een apart document vastgelegd. Deze afspraken zijn in nauwe samenwerking met de Jeugdteams tot stand gekomen. Daarbij is ook steeds gekeken naar de administratieve last die de afspraken met zich meebrengen en ook wat redelijkerwijs van de Jeugdteams gevraagd kan worden aan administratieve vastlegging van gegevens. Deze afspraken ontwikkelen zich steeds door en worden periodiek geëvalueerd. We kijken bij deze doorontwikkeling en evaluatie zorgvuldig naar de uitkomsten van voorliggend onderzoek en waar nodig nemen we dit mee in het monitoren en bijstellen van de al ingezette koers.

Aanbeveling 2: Beperk de administratieve lasten maar registreer wat nodig is

De Rekenkamercommissie adviseert de administratieve lasten van het Jeugdteam te beperken, maar wel te registreren wat nodig is vanuit het besef dat inzicht in de hulp nodig is om beter te kunnen sturen bij het verbeteren van het beleid.

Reactie: Bij de opdracht aan de nieuwe Jeugdteams hebben we ons als doel gesteld om de doelmatigheid beter in beeld te brengen. Het is een zoektocht om de juiste balans te vinden tussen het monitoren van de voortgang op de doelstellingen en het beperken van de administratieve lasten. Ook de beperkingen van bestaande bedrijfssystemen die door partijen worden gehanteerd spelen hierbij een belangrijke rol. Het heeft onze aandacht en is voortdurend onderwerp van gesprek tussen gemeentelijke accounthouders, contractmanager en vertegenwoordigers van de Jeugdteams. Zoals ook de Rekenkamercommissie stelt, vinden we de set indicatoren die als addendum is opgenomen bij de overeenkomst tussen gemeente en de Jeugdteams een goede ontwikkeling. In navolging van het advies van de Rekenkamercommissie zullen we de in het rapport genoemde suggesties voor registratie naast de reeds bestaande lijst met indicatoren leggen en bezien welke aanscherping van de huidige registratie wenselijk is en bij een volgende aanpassing onderdeel kunnen worden van de afspraken.

Aanbeveling 3: Evalueer inzicht door registratie in relatie tot de administratieve lasten

De Rekenkamercommissie adviseert na een periode van twee jaar te evalueren hoe de opbrengst van betere inzichten door registratie zich verhoudt tot de administratieve lasten van de hulpverleners als gevolg van het registreren.

Reactie: Wij willen benadrukken dat dit een belangrijk punt is. Er vinden op dit moment nog eens per twee weken tactisch overleg plaats tussen de gemeente en de Jeugdteams om de voortgang van de nieuwe opdracht nauwlettend te volgen en waar nodig bij te sturen. Onder andere op basis van de kaders voor monitoring en sturing behorende bij de opdracht aan de Jeugdteams wordt er regelmatig geëvalueerd. Deze afspraken worden doorontwikkeld en periodiek geëvalueerd.

Aanbeveling 4: Analyseer data van CBS

De Rekenkamercommissie adviseert de data van het CBS te analyseren.

Reactie: We omarmen dit van harte. Als onderdeel van een grotere inzet op het verzamelen en analyseren van data gaan we er in Leiden van uit dat meer inzicht ontstaat in de behaalde resultaten, op welke wijze dat efficiënt gebeurt en waar bijsturing gewenst of nodig is. Deze grotere inzet komt onder andere tot uiting in investering in personele capaciteit op het gebied van data-analyse en business control bij de Service Organisatie Jeugd. Dit betreft ook de data over de inzet van jeugdhulp (ook per gemeente) die in het rapport wordt bedoeld en die ook beschikbaar zijn via het CBS. De automatiseringssystemen worden vernieuwd en daarbij is nadrukkelijk ook aandacht voor de mogelijkheden om prognoses over aantallen, resultaten en financiën te verbeteren.

Aanbeveling 5: Analyseer de gevolgen van de nieuwe verordening

De Rekenkamercommissie adviseert de gevolgen van de nieuwe verordening voor de kinderen met een behoefte voor zwaardere hulp te analyseren en adequate maatregelen te nemen indien deze kinderen tussen wal en schip dreigen te vallen.

Reactie: We willen benadrukken dat we te allen tijde willen voorkomen dat er kinderen tussen wal en schip vallen. De overgang naar de nieuwe organisatie van de Jeugdteams is zorgvuldig verlopen. Naast de start van de nieuwe Jeugdteams en de nieuwe manier van inkopen van specialistische jeugdhulp is ook de wijze waarop specialistische jeugdhulp door gemeenten wordt aangestuurd herijkt. Gemeenten in onze regio hebben besloten om het accounthouderschap van specialistische jeugdhulp niet langer uit te besteden (dit lag tot en met 2021 bij de TWO Jeugdhulp), maar zelf vorm te geven. Op deze manier zitten de gemeenten 'dichtbij het vuur' en kunnen we sneller en beter sturen waar nodig. Dat geldt niet alleen voor de sturing op de aanbieders van jeugdzorg, maar ook voor de sturing op de Jeugdteams die een belangrijke rol in de toegang tot zorg en ondersteuning vervullen. De gemeenten hechten er waarde aan dat dit in partnerschap gebeurt. Dat komt ook tot uiting in de langjarige afspraken die gemaakt zijn, waardoor aandacht voor onbedoelde gevolgen snel in beeld kunnen komen en opgelost kunnen worden. Dit geldt voor zowel aanbieders van specialistisch aanbod als voor de Jeugdteams. Een voorbeeld van geen kinderen tussen wal en schip is de 'nee tenzij' regeling, waarbij jeugdhulpaanbieders als het echt noodzakelijk is toch hulp kunnen bieden ondanks het bereiken van een budgetplafond. Daarnaast krijgt (onder andere in Leiden en Leiderdorp) de functie van de praktijkondersteuner jeugd steeds meer vorm. De praktijkondersteuners jeugd staan in nauw contact met de huisartsen en zijn in dienst van de Jeugdteams, de lijnen zijn hierdoor kort.

Een ander voorbeeld is een project dat zich richt op de analyse van de wachttijden problematiek, waarbij de uitvoering wordt gerealiseerd door een aantal GGZ-aanbieders. Wij hechten eraan om ook aandacht te vragen voor de aanstaande wijzigingen in de bovenregionale jeugdzorg¹ als gevolg van rijksregelgeving. Wij volgde deze ontwikkelingen op de voet en zullen deze ook vertalen naar de gevolgen voor de jeugdigen die te maken krijgen met de Jeugdteams.

Aanbeveling 6: Analyseer preventieactiviteiten van Jeugdteams

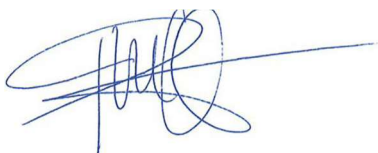
De Rekenkamercommissie adviseert het aandeel en de aard van preventie bij de activiteiten van de Jeugdteams te onderzoeken en analyseren.

Reactie: Eén van de pijlers van onze visie op jeugdhulp is dat we ons richten op het voorkomen van problemen. Het Centrum voor Jeugd en Gezin (waar ook de Jeugdteams deel van uitmaken) biedt een scala aan preventief aanbod. Het aanbod van de Jeugdteams valt strikt genomen onder de Jeugdwet, wat maakt dat preventie technisch gezien buiten het aanbod valt². De Jeugdteams bieden ambulante hulp. Preventieactiviteiten en ambulante hulp liggen vaak dicht bij elkaar en worden beiden ingezet om zwaardere problematiek te voorkomen. Eén van de opdrachten aan de Jeugdteams is dat er een beweging naar voren wordt gemaakt; dit betekent dat zij bij de uitvoering waar mogelijk gebruik van collectief aanbod in het 'voorveld' dienen te maken (denk hierbij aan aanbod van de Centra voor Jeugd en Gezin en de Sterke Sociale Basis in Leiden). Hier is veel preventief aanbod beschikbaar. Deze beweging naar voren draagt bij aan normaliseren van problematiek, wat één van de kerndoelen van het regionaal beleid is. Ook een nauwere samenwerking met het onderwijs is hierbij een belangrijk beleidsuitgangspunt. Dit komt terug in zowel de opdracht aan de nieuwe Jeugdteams als de wijze waarop jeugdhulp in het onderwijs regionaal wordt ingekocht.

Wij vertrouwen erop u met deze brief voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Burgemeester en Wethouders van Leiden,
de Secretaris, de Burgemeester,

¹ Bijvoorbeeld de gesloten jeugdzorg of JeugdhulpPlus, waar op landelijk niveau afspraken over zijn gemaakt voor afbouw en waarop op landsdeelniveau wordt gemonitord en gestuurd.

² Art. 1.1 Jeugdwet vermeldt als definitie van jeugdhulp: 'ondersteuning van en hulp en zorg, niet zijnde preventie, aan jeugdigen en hun ouders bij het verminderen, stabiliseren, behandelen en opheffen van of omgaan met de gevolgen van psychische problemen en stoornissen, psychosociale problemen, gedragsproblemen of een verstandelijke beperking van de jeugdige, opvoedingsproblemen van de ouders of adoptiegerelateerde problemen;'